Coalitieakkoord 2022-2026

23 december 2021

Meedoen in Dijk en Waard

Iedereen doet ertoe

1. Inleiding

Op 1 januari 2022 is de nieuwe gemeente Dijk en Waard een feit. De gemeenten Langedijk en Heerhugowaard hebben in 2019 besloten het traject van een bestuurlijke fusie in te gegaan om op deze manier:
1. de kwaliteit van de dienstverlening te verhogen;
2. de kwetsbaarheid van de organisatie te verlagen;
3. de positie in de regio te versterken.
We werken samen met onze regiogemeenten om via het uitgangspunt ‘grenzeloos besturen’ inwoners, ondernemers, verenigingen en maatschappelijke organisaties die beperkingen ervaren door gemeentegrenzen beter te bedienen.

Op 24 november 2021 hebben de herindelingsverkiezingen plaatsgevonden en op 3 januari 2022 worden 37 raadsleden geïnstalleerd. DOP, Lokaal Dijk en Waard, Senioren Dijk en Waard en de VVD dragen dan kandidaten voor om deel uit te gaan maken van het college van burgemeester en wethouders. Het nieuwe college gaat er alles aan doen om van de fusie een succes te maken. In deze periode evalueren we of de doelen van de fusie worden behaald.

Dit coalitieakkoord legt de basis voor een vruchtbare samenwerking van de partijen die het college vormen. Maar dat geldt ook voor de samenwerking van het nieuwe college met de gemeenteraad. We willen daarbij continue samenwerken met inwoners, ondernemers, verenigingen en maatschappelijke organisaties. Dat is in de context van de coronapandemie niet altijd gemakkelijk, maar juist nu extra belangrijk.

Dit coalitieakkoord is geen statisch document voor vier jaar, waarin alle ambities voor deze periode zijn vastgelegd. We stoppen na het sluiten van dit akkoord zeker niet met nadenken. Over verschillende thema’s gaan en blijven we in gesprek met de gemeenteraad, bijvoorbeeld over duurzaamheid en parkeerbeleid.

We brengen de discussie daarover op gang door de gemeenteraad van informatie en scenario’s te voorzien die richting kunnen geven aan de verdere uitwerking en besluitvorming. Tevens spreken we per thema af in welke frequentie het college de gemeenteraad op de hoogte brengt van de voortgang en wanneer we de voortgang met elkaar bespreken.

We stellen onszelf de opdracht om in samenspraak met inwoners, ondernemers, verenigingen en maatschappelijke organisaties uit onze dorpen en wijken uitwerking te geven aan de maatschappelijke opgaven en lokale vraagstukken waar we voor staan. Hierover willen we afspraken maken met de raad.

2. Wonen en bereikbaarheid/mobiliteit

Onze ambitie is om in de komende 10 jaar 10.000 woningen te bouwen in Dijk en Waard. Een belangrijk deel van deze woningen moet in de categorieën betaalbare koop of lagere huur vallen. Als een van de weinige gebieden in Nederland is onze gemeente in staat te organiseren dat iedereen een betaalbare woning heeft, in een groene omgeving.

We willen woningen bouwen die nodig zijn voor doelgroepen als starters, alleenstaanden, ouderen die langer thuis blijven wonen, jongeren die zelfstandig gaan wonen. Ook werken we aan de regionale afspraken over het huisvesten van jongeren nadat ze uit de jeugdzorg komen en het huisvesten van inwoners die Beschermd Thuis gaan wonen.

Het bouwen van een woning kent vanaf het plan tot de daadwerkelijke oplevering een lange periode. We zetten ons in om deze periode zo kort als mogelijk te laten zijn.

De huidige woningbouwprogrammeringen voor Heerhugowaard en Langedijk smelten we samen tot een woningbouwprogrammering voor Dijk en Waard. Hierin komt te staan hoe

we de huidige knelpunten gaan aanpakken. We willen de te bouwen woningen betaalbaar maken voor iedereen. We onderzoeken wat effectieve mogelijkheden zijn om starters en andere doelgroepen, die moeilijk aan een eigen huis kunnen komen, te ondersteunen zodat zij de woningmarkt kunnen betreden.

We maken afspraken met ontwikkelaars om de woningen te bouwen waar behoefte aan is en over de inrichting van de openbare ruimte in de te bouwen wijk. In een zo vroeg mogelijk stadium maken we afspraken over het percentage sociale huur en koop op de te ontwikkelen locatie en de andere doelen die we op deze locatie willen bereiken. Een mix van woningen voor verschillende doelgroepen heeft altijd de voorkeur. Daarbij staan we open voor bijvoorbeeld geclusterde woningen waar mensen met een bepaalde (zorg)behoefte kunnen wonen. Met woningbouwcorporaties maken we prestatieafspraken over het aantal te bouwen woningen in de verschillende categorieën.

Het aanbod betaalbare woningen maakt onze gemeente ook aantrekkelijk voor mensen van buitenaf. Maar dit moet er niet voor zorgen dat onze eigen inwoners buiten de boot vallen voor de goedkopere koop- en huurwoningen. Daarom nemen we waar nodig de ruimte die de Huisvestingswet ons biedt om een percentage woningen in deze categorieën met voorrang toe te wijzen aan inwoners van Dijk en Waard.
De zelfbewoningsplicht voor nieuwbouwwoningen willen we uitbreiden van drie jaar naar vijf jaar, met uitzondering van het kopen van een huis voor eerste- en tweedegraads familieleden.

De gemeenten Heerhugowaard en Langedijk hebben tot nu toe aan de taakstelling voor de huisvesting van statushouders kunnen voldoen en dat blijven we doen. We halen de voorrang die deze groep krijgt bij het toewijzen van sociale huurwoningen eraf. Voor spoedzoekers, waaronder statushouders, denken we ook aan flexibele woningen, bijvoorbeeld houten modulaire huizen die snel te bouwen zijn en relatief makkelijk te verplaatsen.

Bij de ambitie voor het bouwen van 10.000 woningen hoort de ambitie onze wijken en dorpen bereikbaar te houden en ervoor te zorgen dat er voldoende groen en parkeerplaatsen zijn. Het omgevingsprogramma Mobiliteit is de basis voor het werken aan een bereikbare gemeente. We voeren onze ambities consequent uit, met steeds oog voor en evenwicht in mogelijkheden voor zowel automobilisten, fietsers, voetgangers als mensen die met het openbaar vervoer reizen. Dit betekent dat we ruimte behouden en creëren voor fiets- en wandelpaden.

We investeren in de veiligheid voor alle verkeersdeelnemers en houden daarbij rekening met ontwikkelingen, zoals fietsen die steeds sneller kunnen. We maken rotondes en kruisingen veiliger op basis van het onderzoek dat daar nu over plaatsvindt.

We nemen de bouw van een parkeergarage voor het Stationsgebied en het Stadshart met prioriteit ter hand, vanwege onze ambities in het gebied. We realiseren deze met opbrengsten vanuit gebiedsontwikkelingen. Er moet een solide businesscase aan ten grondslag liggen. De verbetering van de ontsluiting van Dijk en Waard, waaronder de N242, is hierbij ook noodzakelijk; hierover blijven we in gesprek met de provincie en met ProRail.

Het parkeerbeleid voor de gehele gemeente Dijk en Waard willen we zo snel mogelijk aan de gemeenteraad voorleggen, waarbij we het gesprek aangaan over de parkeernormen die daarin gehanteerd moeten worden.

3. Dorpen en wijken

Het contact en de samenwerking met de samenleving is een belangrijk speerpunt voor dit college. We zijn zichtbaar en benaderbaar binnen de dorpen en wijken. Voor ieder dorp

en voor elke wijk is één wethouder aanspreekpunt, de zogenaamde dorps- of wijkwethouder. Elke wethouder heeft twee (clusters van) wijken of dorpen in zijn of haar portefeuille. Onze inwoners, ondernemers, verenigingen en maatschappelijke organisaties weten ons te vinden en andersom ook.

We gaan op werkbezoek naar andere gemeenten en organisaties om inspiratie op te doen over vernieuwende manieren om samen te werken en om hiervan te leren. Dit moet leiden tot concrete ambities per dorp en wijk.

Dorps- en wijkgericht werken
We geven het al ingezette dorps- en wijkgericht werken verder vorm en inhoud. We gaan de dorpen en wijken in om te luisteren, te horen wat er speelt en wat van de gemeente wordt verwacht. We nodigen raadsleden uit om hierbij aanwezig te zijn. Iedere dorps- of wijkwethouder krijgt een beeld van de specifieke behoeften en gaat hiermee aan de slag. Vooraf zijn de verwachtingen duidelijk. Plannen in een dorp of wijk bedenken we het liefst samen met inwoners, ondernemers, verenigingen en maatschappelijke organisaties om vervolgens gezamenlijk te bepalen wat nodig is om deze plannen uit te voeren. Hierbij past een subsidiebeleid dat laagdrempelig financiële ondersteuning biedt voor initiatieven en uitgaat van vertrouwen.

We maken heldere afspraken met inwoners, ondernemers, verenigingen en maatschappelijke organisaties voordat een initiatief van start gaat. Zo weten we wat we van elkaar mogen verwachten. We stimuleren experimenten waarbij een groep aan de slag gaat met een voorziening waarvan zij denken dat zij het anders, beter en/of goedkoper kunnen uitvoeren dan de gemeente, denk aan ‘right to challenge’. We zijn daarbij faciliterend en betrokken.

De afgelopen jaren zijn verschillende nieuwe initiatieven ontwikkeld om de verbinding en het samenspel tussen inwoners, ondernemers, verenigingen en maatschappelijke organisaties en het gemeentebestuur te versterken. Op deelgebieden hebben zij daadwerkelijk invloed gekregen. De ontwikkeling van Centrumwaard in Heerhugowaard is daar een voorbeeld van. Bij andere plannen en ontwikkelingen willen we een dergelijke samenwerking, die zoveel mogelijk plaatsvindt binnen de bestaande budgetten. Dat kan wat ons betreft alleen als over de rol van de gemeenteraad bij dit soort initiatieven duidelijke afspraken worden gemaakt.

Ook ondernemers en partners zijn soms nodig om grote beslissingen te kunnen nemen en daarna geaccepteerd en uitgevoerd te krijgen. Dit betekent echter niet dat iedereen overal over kan meebeslissen. Ook dit vraagt om duidelijkheid wat we van elkaar kunnen verwachten en vereist dat het gemeentebestuur oprecht luistert naar verschillende belanghebbenden voor een besluit wordt genomen.

Er komt een toolkit met instrumenten die we kunnen gebruiken voor de samenwerking met inwoners, ondernemers, verenigingen en maatschappelijke organisaties. De gemeenteraad nodigen we uit input te leveren voor deze toolkit. Bij ieder plan of project zoeken we het meest geschikte instrument. Uiteraard kunnen steeds nieuwe instrumenten aan de toolkit worden toegevoegd.

4. Sociaal, cultureel en verenigingsleven

Actief (buiten) zijn en sporten is gezond, leerzaam en gezellig en zijn belangrijke onderdelen van het maatschappelijk leven. Het zorgt voor ontspanning en verbindt mensen met elkaar. De coronapandemie heeft het belang hiervan nog sterker gemaakt.

We vinden het belangrijk dat verenigingen toegankelijk zijn voor iedereen en dat sportaccommodaties goed zijn onderhouden. Voor de zomer 2022 maken we de verschillen tussen Heerhugowaard en Langedijk en voor- en nadelen over het beheer en onderhoud van sportaccommodaties inzichtelijk. Waar we verschillen kunnen uitleggen,

kunnen verschillen blijven bestaan. Waar verschillen niet goed zijn uit te leggen, maken we samen met de gemeenteraad een keuze hoe we omgaan met het subsidiëren van sportverenigingen en het beheer en onderhoud van sportaccommodaties. We leggen daarbij een voorstel aan de raad voor (bijvoorbeeld talent ontwikkelingsfonds) waarin mogelijkheden staan om talentvolle mensen in sport en cultuur te ondersteunen hun ambities waar te maken. Dit doen we in overleg met de doelgroep en de gemeenteraad.

Buurtsportcoaches en sportmakelaars spelen een belangrijke, verbindende rol tussen verenigingen en welzijnsinstellingen. Als gemeente zetten we een stapje extra in het stimuleren van bewegen bij doelgroepen waar dit tot nu toe te weinig gebeurt.

Om zoveel mogelijk mensen mee te laten doen aan culturele, sportieve en sociale activiteiten, zetten we de MeedoenPas respectievelijk Huygenpas voort. Mensen met een laag inkomen en weinig vermogen komen in aanmerking voor een gratis pas. Op deze pas staat een digitaal tegoed waarmee betaald kan worden bij verenigingen en organisaties die aangesloten zijn bij deze pas. Daarmee kan bijvoorbeeld het lidmaatschap van een sportvereniging of een theaterbezoek worden betaald.

We streven naar een toekomstbestendig Museum Broekerveiling. We kiezen in ieder geval voor het voortzetten van de bestaande opzet met de daarbij noodzakelijke eenmalige financiële investeringen en benodigde jaarlijkse exploitatiesubsidie (scenario consolidatie) en willen het museum doorontwikkelen naar een museum met een regionale uitstraling. In het plan hiervoor, waarin een aantal beslismomenten zitten, moet duidelijk zijn hoe onze inwoners hiervan profiteren en hoe Museum Broekerveiling intensief samenwerkt met andere culturele instellingen en activiteiten. Ook moet een link worden gelegd met citymarketing en hoe het museum haar eigen inkomsten kan vergroten. De uiteindelijke besluitvorming is aan de gemeenteraad.

We onderschrijven het belang van een moderne en toegankelijke bibliotheek(functie). De bibliotheek speelt een belangrijke rol in het voorkomen en verlagen van laaggeletterdheid en digibetisme. We brengen de verschillen in financiering en uitvoering van de bibliotheken in Heerhugowaard en in Zuid-Scharwoude in beeld en nemen niet-uitlegbare verschillen weg. Uiteraard is het uitgangspunt dat iedere inwoner van Dijk en Waard toegang heeft tot een bibliotheek. Beide locaties blijven bestaan.

5. Sociaal Domein en preventie

De raden van Heerhugowaard en Langedijk hebben de visie op het Sociaal domein Dijk en Waard 2022 vastgesteld. Wij omarmen de leidende principes uit deze visie:

1. eigen kracht en samenredzaamheid door samenwerking;
2. betaalbare en effectieve zorg;
3. iedereen doet mee naar vermogen;
4. elke inwoner uniek.

De uitvoering van deze visie pakken we voortvarend op. Met de stappen die we gaan maken in de uitvoering willen we het principe van 1 gezin, 1 plan, 1 regisseur ook in deze periode steeds laten terugkomen. In de kaders die we als gemeente stellen ondersteunen en faciliteren we professionals die werkzaam zijn in de zorg en ondersteuning voor onze inwoners.

Inwoners hoeven idealiter maar één keer hun verhaal te vertellen wanneer zij aankloppen voor hulp. We zetten in op een gelijkwaardige samenwerking tussen cliënten, organisaties en de gemeente. In de jeugdhulp is het belangrijk dat, indien gewenst, ouders ook een positie hebben in het zoeken en vinden van hulp waar hun kind baat bij heeft. Dit begint bij goede communicatie.

We willen een gemeente waarin iedereen mee kan doen en kinderen niet geremd worden door armoede. Hiervoor worden instrumenten in het kader van armoedebestrijding en

schulphulpverlening opgepakt en doorontwikkeld. De opvolger van de Meedoen-/Huygenpas wordt hiervoor ingezet.

We sturen op de betaalbaarheid, effectiviteit en duurzaamheid van de zorg waar we als gemeente verantwoordelijk voor zijn. Op het terrein van de jeugdzorg wordt er al met beheersmaatregelen gewerkt. Deze maatregelen ontwikkelen we door, door te leren van zowel de eigen situatie als andere gemeenten. Professionele autonomie en het faciliteren van professionals zijn daarbij van belang. Ook voor de uitvoering van de Wmo nemen we beheersmaatregelen. Tegelijkertijd beseffen we ons dat de Wmo en de Jeugdwet wetten zijn met een openeindregeling. De gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering. We blijven ons daarom inzetten voor een toereikende compensatie vanuit het Rijk. Door het dashboard sociaal domein door te ontwikkelen maken we voor de raad duidelijk waar invloed uitgeoefend kan worden en kunnen we ervoor zorgen dat de voorzieningen betaalbaar blijven.

We kiezen ervoor werk te maken van initiatieven en programma's die het welzijn van inwoners bevorderen en beogen daar onder andere mee dat er minder beroep op zorg wordt gedaan. Professionals, waaronder wijkverpleging en huishoudelijke hulp kunnen worden ingezet om zwaardere hulpvragen te voorkomen (preventie). We juichen het toe wanneer er initiatieven hiervoor vanuit de samenleving worden ontwikkeld.

We ondersteunen jongerenwerkers op scholen en verenigingen, gekoppeld aan middelen vanuit het Nationaal Programma Onderwijs.

Ouderen in Dijk en Waard krijgen de mogelijkheid om advies bij een vrijwillige ouderenadviseur in te winnen voor een hulpvraag. Ontmoetingsplekken voor ouderen worden gefaciliteerd en ondersteund. De gemeente sluit zich aan bij de Alliantie Financieel Misbruik en ontwikkelt het gedachtengoed van een dementievriendelijke gemeente verder door.

6. Openbare Ruimte

We hechten waarde aan een leefbare, schone en groene omgeving. Hiervoor blijft het huidige niveau van het beheer en het onderhoud van de openbare ruimte in stand. We vergroten de biodiversiteit en stimuleren het "onttegelen" van zowel de openbare ruimte als tuinen van onze inwoners. Bij een aantrekkelijke openbare ruimte horen ook ontmoetingsplekken in de wijken. Deze zijn belangrijk voor zowel ouderen als jongeren.

We streven naar een significante verbetering m.b.t. het oppakken van meldingen die betrekking op de openbare ruimte. We lossen meldingen over de openbare ruimte snel op en communiceren hierover met de melder. Als we als gemeente zorgen voor een schone en leefbare omgeving, zijn onze inwoners ook eerder geneigd hun steentje bij te dragen. We werken aan het wegnemen van ergernissen over bijvoorbeeld volle afvalbakken of kapotte straatverlichting. Iedere melding wordt geregistreerd in een systeem. De melder krijgt bericht dat de melding wordt opgepakt en een terugkoppeling als de melding is opgelost. Wanneer een snelle oplossing niet voor handen is, neemt de gemeente hierover contact op met de melder.

7. Klimaat, energieneutraal

We willen droge voeten houden en hittestress het hoofd bieden. Onze ambities op het gebied van klimaat en duurzaamheid zijn reële ambities waarbij we rekening houden met andere keuzes hoe we ons landschap behouden of inrichten. We volgen de regionale ambities over klimaatadaptatie. We zijn terughoudend met het plaatsen van windturbines en zonnepanelen op landbouwgrond. Dit willen we inbrengen bij de herijking van de Regionale Energiestrategie 2.0. Daarnaast kijken we kritisch naar aanvragen die er al liggen. We heroverwegen eerder gestelde doelstellingen in o.a. de 'roadmap' wanneer deze alleen bereikt kunnen worden door wind- en zonne-energie. Er zijn innovatieve oplossingen die onze voorkeur hebben ten opzichte wind- en zonne-energie, bijvoorbeeld

aardwarmte en waterstof. Daarbij zetten we ook in op opslag van energie. In de ontwikkeling van dergelijke innovaties kan de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij een rol spelen en experimenten, versnellen en innoveren, samen met ondernemers.

Bij het bouwen van nieuwbouwwijken gaan we door met de Warmtevisie. Bij bestaande wijken kijken we vanwege de betaalbaarheid naar natuurlijke momenten voor het omschakelen van de warmtebron. Bijvoorbeeld in combinatie met het onderhoud van ondergrondse leidingen. We verplichten onze inwoners niet om van het gas af te gaan, maar stimuleren het waar we als gemeente het verschil kunnen maken. Haalbaarheid en betaalbaarheid zijn daarbij belangrijke uitgangspunten.

8. Dienstverlening

De ambities voor onze dienstverlening staan in de visie op Dienstverlening. Hieraan geven we verder uitvoering. We meten onze dienstverlening om deze te verbeteren. We willen nog meer een dienstbare en servicegerichte gemeente worden en scoren minimaal een 8 op klantbeleving. We zijn als organisatie en als bestuur toegankelijk en benaderbaar. We verkleinen de afstand tussen de politiek en inwoners, ondernemers, verenigingen en maatschappelijke organisaties door goed te communiceren over wat we als gemeente doen en door hen bij de besluitvorming te betrekken. Zie ook het thema Dorpen en Wijken.

We onderzoeken de mogelijkheid om één app te gebruiken, waarin inwoners alle meldingen kunnen doen en informatie over de gemeente terug kunnen vinden. Daarnaast gebruiken we de app ook om te communiceren over wat er in de gemeente gebeurt, waaronder evenementen en wegwerkzaamheden. We houden contact met de indieners over de voortgang en afhandeling van meldingen. De bestaande vormen waarop inwoners, ondernemers, verenigingen en maatschappelijke organisaties contact kunnen hebben met de gemeente, houden we in stand.

We behouden de loketfunctie in De Binding in Zuid-Scharwoude en het gemeentehuis aan de Parelhof in Heerhugowaard.

9. Veiligheid en handhaving

We willen Dijk en Waard veilig houden. Met alle betrokken partijen hebben we een gezamenlijke verantwoordelijkheid om de veiligheid en leefbaarheid in onze gemeente, ook op het water, te vergroten.

We gebruiken de uitkomsten uit de 2-jaarlijke Veiligheidsmonitor om het veiligheidsgevoel te vergroten. We stellen de handhavers beter in staat om veilig hun werk te doen bijvoorbeeld door bodycams aan de uitrusting toe te voegen. De handhavers zijn zichtbaar aanwezig op plaatsen en tijden waar dat is gewenst. De formatie moet hiervoor toereikend zijn en eventueel worden uitgebreid. Er is een goede samenwerking met jongerenwerk en politie.

Naast een veilige gemeente moet Dijk en Waard ook een levendige en bruisende gemeente zijn. Hierbij horen evenementen en (grote) terrassen op locaties waar dit mogelijk is en past binnen de omgeving.

10. Economie

We willen de economie versterken, onder meer door te investeren in een uitnodigend ondernemers- en vestigingsklimaat. We willen de MKB-vriendelijkste gemeente van Nederland worden. Daarmee zetten we in op het verbeteren van de dienstverlening richting ondernemers en gaan we samen met ondernemers regeldruk te lijf, waardoor kosten omlaag kunnen. We stimuleren samenwerking en betrokkenheid door ondernemers meer te betrekken bij de ontwikkeling van het gebied waarin ze ondernemen en zoeken proactief contact bij ontwikkelingen rondom hun bedrijf.

We onderzoeken de mogelijkheden om een ondernemersfonds op te richten waarin ondernemers en gemeente samenwerken. We onderzoeken de mogelijkheid naar het uitbreiden van bedrijventerreinen zoals de Vaandel en Breekland II. De samenwerking tussen ondernemers, het onderwijs en de gemeente blijft een belangrijk aandachtspunt.

Met behulp van ondernemers en culturele instellingen ontwikkelen we citymarketing voor onze nieuwe gemeente.

11. Financiën, lokale lasten

We dragen de gezamenlijke zorg en verantwoordelijkheid voor gezonde gemeentefinanciën, ons voorzieningenniveau en lage lasten voor onze inwoners en ondernemers. Een sluitende begroting en een positief meerjarenperspectief zijn daarvoor nodig. Want alleen met de basis op orde kunnen we investeren, gezamenlijke ambities waarmaken en de voorzieningen in stand houden. Wanneer er tekorten ontstaan wordt er samen gezocht naar oplossingen en maken we evenwichtige keuzes, waarbij in eerste instantie wordt gekeken naar een oplossing op het terrein waarop het tekort ontstaan is. We zijn terughoudend met lastenverzwaringen. Daarnaast versterken we onze financiële positie.